

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

วิวัฒน์ ขอบดี

(วันที่รับบทความ: 6 มิถุนายน 2568, วันที่แก้ไข: 2 กรกฎาคม 2568, วันที่ตอบรับ 3 กรกฎาคม 2568)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากบุคลากรในกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 95 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยและประสิทธิผลของการควบคุมภายใน ใช้สถิติเชิงอนุมาน ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการควบคุมภายในใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 88.42 อายุเฉลี่ย 40.75 ± 8.06 ปี โดยส่วนใหญ่กลุ่มอายุ 30–39 ปี ร้อยละ 43.16 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 56.84 ส่วนใหญ่ตำแหน่งงานเป็นข้าราชการ ร้อยละ 63.16 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ย 10.07 ± 7.11 ปี โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6–10 ปี ร้อยละ 35.79 ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการภาพรวมอยู่ในระดับสูง ประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการภาพรวมอยู่ในระดับสูง ปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และ ด้านการติดต่อสื่อสาร มีผลต่อประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถทำนายได้ ร้อยละ 76.9 ($R^2 = 0.769$) ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดระบบระเบียบที่ชัดเจน และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นหัวใจสำคัญของระบบควบคุมภายในที่ดี และหากหน่วยงานสามารถยกระดับสองด้านนี้ได้อย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในระยะยาว

คำสำคัญ : ประสิทธิผลการควบคุมภายใน, ปัจจัยการควบคุมภายใน, กองตรวจราชการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

Corresponding author, e-mail: wichmm@gmail.com

Factors Affecting the Effectiveness of Internal Control of the Inspection Division, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health

Wiwat Chobdee

(Received 6th June 2025; Revised : 2nd July 2025; Accepted 3rd July 2025)

Abstract

This research is a cross-sectional descriptive study aiming to examine (1) the effectiveness of internal control of the Inspection Division, (2) the internal control factors, and (3) the factors affecting the effectiveness of internal control within the Inspection Division, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. Data were collected using questionnaires from 95 personnel within the Inspection Division. Descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation were used to describe respondents' general information and their levels of opinion toward internal control factors and control effectiveness. Inferential statistics, specifically multiple regression analysis, were employed to analyze the factors affecting internal control effectiveness.

The findings revealed that most respondents were female (88.42%) with an average age of 40.75 ± 8.06 years. The majority were aged between 30–39 years (43.16%), held a bachelor's degree (56.84%), worked as civil servants (63.16%), and had an average length of service of 10.07 ± 7.11 years. Overall, internal control factors and the effectiveness of internal control within the Inspection Division were rated at a high level. Among the internal control factors, “Rules, Regulations, and Compliance” and “Communication” had a statistically significant effect on internal control effectiveness ($p\text{-value} < 0.05$). The model explained 76.9% of the variance ($R^2 = 0.769$). The results indicate that having clear, well-structured rules and efficient communication mechanisms are key contributors to effective internal control systems. Continuous improvement in these two areas can significantly enhance the overall internal control performance in the long run.

Keywords: Internal Control Effectiveness, Internal Control Factors, Inspection Division

---

Policy and Planning Specialist Inspection Division, Ministry of Public Health

Corresponding author, e-mail: wichmm@gmail.com

บทนำ

การควบคุมภายใน (Internal Control) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารจัดการภาครัฐที่มุ่งเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การมีระบบควบคุมภายในที่ดีและเข้มแข็งจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินงานได้อย่างรัดกุม บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และสามารถจัดการกับความเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล⁽¹⁾ ระบบควบคุมภายในไม่ได้ครอบคลุมเพียงแค่เรื่องของการเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมการดำเนินงาน การปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย และการรายงานข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำอีกด้วย องค์ประกอบสำคัญของระบบควบคุมภายในตามแนวทาง Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission : COSO) ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ทั้งนี้ ระบบควบคุมภายในจะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากผู้บริหารระดับสูงลงไปถึงบุคลากรระดับปฏิบัติการ⁽²⁾

งานวิจัยหลายชิ้นพบว่า การควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลในหน่วยงานภาครัฐขึ้นอยู่กับกระบวนการของหลายปัจจัยสำคัญ ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างองค์กร ซึ่งต้องมีความชัดเจนในด้านอำนาจหน้าที่ การแบ่งงาน และสายบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ 2) การพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะด้านทักษะวิชาชีพ ความ

รู้ด้านกฎระเบียบ และจริยธรรม ที่ช่วยเสริมความแม่นยำในการปฏิบัติงาน 3) กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ที่มีความชัดเจน ครบคลุม และทันสมัย ช่วยกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและโปร่งใส 4) การติดต่อสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพทั้งในแนวตั้งและแนวนอน ช่วยให้บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ลดความคลาดเคลื่อนในการทำงาน และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร และ 5) การติดตามประเมินผล ซึ่งช่วยตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สะท้อนความพร้อมในการบริหารความเสี่ยง⁽³⁾ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลที่ทันสมัย ซึ่งเป็นตัวช่วยในการเสริมสร้างระบบควบคุมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การศึกษาปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สามารถวางแผนพัฒนาและปรับปรุงระบบควบคุมภายในได้อย่างตรงจุด และสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน

กองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในระบบการบริหารจัดการของกระทรวง โดยมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเหล่านั้นเป็นไปตามนโยบายยุทธศาสตร์ และแผนงานของกระทรวงฯ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการตรวจราชการในปัจจุบันไม่ได้เป็นเพียงการประเมินผลเท่านั้น แต่ยังเน้นการให้คำแนะนำเชิงระบบ และการพัฒนาองค์ความรู้

แก่หน่วยงานในสังกัดเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ระบบควบคุมภายในของกองตรวจราชการเองจึงต้องมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการ ตรวจสอบ และสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา กองตรวจราชการได้มีการปรับปรุงแผนการดำเนินงานและวิธีการตรวจราชการให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ และความคาดหวังของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นต่อคุณภาพของบริการสาธารณสุข⁽⁴⁾ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษารายงานการตรวจสอบภายในของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และผลการติดตามของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า ระบบควบคุมภายในของหลายหน่วยงานยังมีจุดอ่อนและข้อจำกัดที่ควรได้รับการปรับปรุง ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะเฉพาะทางด้านการควบคุมภายใน การไม่มีระบบติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบและต่อเนื่อง การจัดเก็บเอกสารหรือข้อมูลที่ไม่เป็นระเบียบ รวมถึงการขาดการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลให้การควบคุมภายในไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินงาน ความล่าช้าในการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือแม้แต่การเกิดความเสียหายทางการเงินและภาพลักษณ์ขององค์กร การควบคุมภายในที่ดีจึงไม่ใช่เพียงแค่การมีนโยบายหรือระเบียบที่ชัดเจนเท่านั้น แต่ต้องนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบติดตามผล และมีการปรับปรุง

อย่างต่อเนื่อง⁽⁴⁾

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีเป้าหมายเพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระบบควบคุมภายในของกองตรวจราชการ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการภายใน การกำกับดูแล และการตรวจสอบงานราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเชิงนโยบายในการวางระบบควบคุมภายในของกองตรวจราชการ และขยายผลไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ยังสามารถเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของกระทรวงฯ ในสายตาของประชาชน และยกระดับคุณภาพการบริหารงานภาครัฐให้เป็นไปอย่างมีธรรมาภิบาลยั่งยืน และทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต

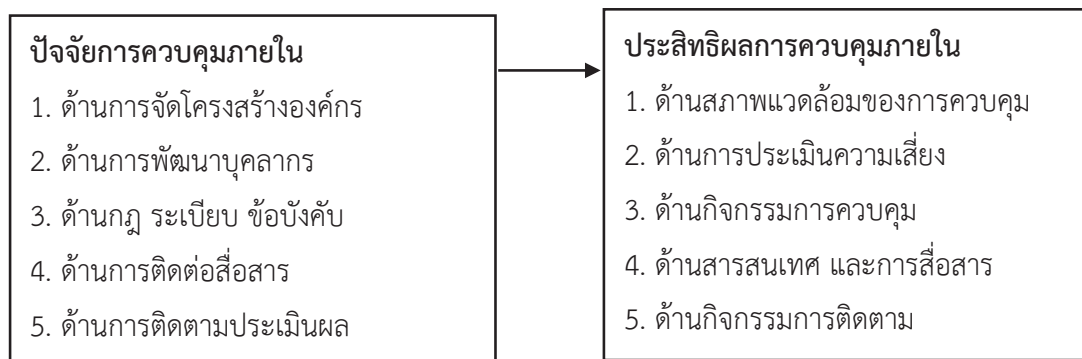
วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้อาศัยแนวคิดจากกรอบการควบคุมภายในของ COSO และแนวทางการประเมินระบบควบคุมภายในของกระทรวงการคลังเป็นแนวทางการศึกษาโดยกำหนดตัวแปรต้นคือปัจจัยการควบคุมภายใน ได้แก่ การจัดโครงสร้างองค์กร การพัฒนาบุคลากร กฎ

ระเบียบ ข้อบังคับ การติดต่อสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศ และการสื่อสาร และกิจกรรมการติดตาม กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (cross-sectional descriptive study) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากบุคลากรในกองตรวจราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในกองตรวจราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งปฏิบัติงานในกลุ่มงานยุทธศาสตร์ กลุ่มงานอำนาจการ กลุ่มงานประเมินผล กลุ่มงานรับเรื่องร้องเรียน กลุ่มงานพัฒนาระบบราชการ กลุ่มงานตรวจราชการ (เขตสุขภาพที่ 1-13) และกลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งสิ้น

117 คน⁽⁴⁾ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan⁽⁵⁾ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 86 คน เนื่องจากการศึกษาที่ใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเองจะได้รับแบบสอบถามคืนประมาณ ร้อยละ 90⁽⁶⁾ ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 (จำนวน 9 คน) เพื่อทดแทนในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่ครบถ้วนหรือไม่ส่งแบบสอบถามกลับ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ 95 คน โดยให้การสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือกและเติมข้อความ ประกอบไปด้วยได้แก่เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยการควบคุมภายใน จำนวน 25 ข้อ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร จำนวน 5 ข้อ ด้านการพัฒนาบุคลากร จำนวน 5 ข้อ ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จำนวน 5 ข้อ ด้านการติดต่อสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ และด้านการติดตามประเมินผล จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามปลายปิดมีมาตราส่วนการประมาณค่า Rating scale มี 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เกณฑ์การให้คะแนน 5-1 ตามลำดับ การแปลความหมายปัจจัยการควบคุมภายใน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best และ Kahn⁽⁷⁾ คือค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึงระดับต่ำ 2.34-3.66 หมายถึงระดับปานกลาง 3.67-5.00 หมายถึงระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลของการควบคุมภายใน จำนวน 25 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบของ COSO ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม จำนวน 5 ข้อ ด้านการประเมินความเสี่ยง จำนวน 5 ข้อ ด้านกิจกรรมการควบคุม จำนวน 5 ข้อ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ และด้านกิจกรรมการติดตามผล

จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามปลายปิดมีมาตราส่วนการประมาณค่า Rating scale มี 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เกณฑ์การให้คะแนน 5-1 ตามลำดับ การแปลความหมายปัจจัยการควบคุมภายใน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best และ Kahn⁽⁷⁾ คือค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึงระดับต่ำ 2.34-3.66 หมายถึงระดับปานกลาง 3.67-5.00 หมายถึงระดับสูง

การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ (Content validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ภาษาของแบบสอบถาม เพื่อให้แบบสอบถามมีความชัดเจนด้านภาษา ความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด จากนั้นคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Consistency Index : IOC)⁽⁸⁾ แบบสอบถามในการศึกษาคครั้งนี้ มีค่า IOC 0.67-1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับสำนักงานเขตสุขภาพที่ 13 ซึ่งมีลักษณะทางประชากรที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม⁽⁸⁾ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ดังนี้ แบบสอบถามประสิทธิผลการควบคุมภายใน เท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามปัจจัยการควบคุมภายใน เท่ากับ 0.86

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยและประสิทธิผลของการควบคุมภายในใช้สถิติเชิงอนุมาน ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Backward

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น เลขที่โครงการ 127 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2568 และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ และได้คำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัย และการให้พิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการศึกษา โดยแบบสอบถาม มีการ

ระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ได้รับการยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างว่ายินดีและสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยไม่ใช้วิธีการบังคับ ชูเชิญ หลอกลวง และเก็บข้อมูลเป็นความลับนำเสนอข้อมูลเป็นภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบเชิงลบกับกลุ่มตัวอย่างที่อาสาเข้าร่วมการวิจัย

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป จากการรวบรวมข้อมูลมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 95 คน ข้อมูลทั่วไปพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 88.42 อายุเฉลี่ย 40.75 ± 8.06 ปี โดยส่วนใหญ่กลุ่มอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 43.16 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 56.84 ส่วนใหญ่ตำแหน่งงานเป็นข้าราชการ ร้อยละ 63.16 รองลงมาคือพนักงานราชการ ร้อยละ 28.42 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ย 10.07 ± 7.11 ปี โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี ร้อยละ 35.79 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (n=95)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	11	11.58
หญิง	84	88.42
อายุ		
20-29 ปี	5	5.27
30-39 ปี	41	43.16

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (n=95) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
40-49 ปี	36	37.89
50 ปี ขึ้นไป	13	13.68
$\bar{X} \pm S.D.$	40.75 $\pm$ 8.06	
ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา/ปวส.	4	4.21
ปริญญาตรี	54	56.84
ปริญญาโท	37	38.95
ตำแหน่งงาน		
ข้าราชการ	60	63.16
พนักงานราชการ	27	28.42
ลูกจ้างประจำ	8	8.42
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	33	34.74
6-10 ปี	34	35.79
11-20 ปี	12	12.63
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	16	16.84
$\bar{X} \pm S.D.$	10.07 $\pm$ 7.11	

ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างองค์กรด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล ผลการประเมินปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ พบว่าปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.05$) เมื่อ

พิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.14$) รองลงมาคือด้านการจัดโครงสร้างองค์กรอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.05$) ด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.03$) ด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.02$) และด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.01$) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ภาพรวม (n=95)

ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร	4.05	0.58	ระดับสูง
ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.02	0.58	ระดับสูง
ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	4.01	0.56	ระดับสูง
ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.14	0.60	ระดับสูง
ด้านการติดตามประเมินผล	4.03	0.59	ระดับสูง
ภาพรวม	4.05	0.54	ระดับสูง

ประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร และด้านกิจกรรมการติดตาม ผลการศึกษาประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ พบว่า ประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.03$) เมื่อ

พิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่ามีความเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการติดตาม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.08$) รองลงมาคือ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.04$) ถัดมาคือ ด้านการประเมินความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.02$) และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.01$) ข้อที่มีความเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านกิจกรรมการควบคุม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.99$) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ภาพรวม (n=95)

ประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม	4.01	0.59	ระดับสูง
ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.02	0.59	ระดับสูง
ด้านกิจกรรมการควบคุม	3.99	0.58	ระดับสูง
ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร	4.04	0.60	ระดับสูง
ด้านกิจกรรมการติดตาม	4.08	0.60	ระดับสูง
ภาพรวม	4.03	0.57	ระดับสูง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ระหว่างปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างองค์กรด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล กับประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการติดตาม

ประเมินผล ซึ่งมี 2 ตัวแปร จากทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ (X_3) และด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) มีผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร $R=0.877$ และ $R^2=0.769$

โดยสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณสามารถเขียนสมการคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\widehat{ZY} = 0.500 (ZX_3) + 0.280 (ZX_4)$$

$\widehat{ZY} = 0.500$ (ปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ) + 0.280 (ปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านการติดต่อสื่อสาร) รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p-value
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	0.267	0.226		1.182	0.240
(X_1) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร	-0.262	0.192	-0.265	-1.361	0.177
(X_2) ด้านการพัฒนาบุคลากร	0.244	0.240	0.246	1.016	0.312
(X_3) ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	0.514	0.183	0.500	2.815	0.006*
(X_4) ด้านการติดต่อสื่อสาร	0.267	0.071	0.280	3.747	0.000*
(X_5) ด้านการติดตามประเมินผล	0.167	0.171	0.172	0.976	0.332

$R=0.877$ $R^2=0.769$ Adjusted R Square=0.756 Std. Error of the Estimate=0.282

อภิปรายผลการศึกษา

ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการควบคุมภายในของกองตรวจราชการในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่ากองตรวจราชการมีระบบการควบคุมภายในที่เข้มแข็งในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการสื่อสารภายในองค์กร การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม ระบบการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ การส่งเสริมบุคลากร รวมถึงระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน แม้จะมีลำดับความโดดเด่นแตกต่างกันไปตามค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน แต่ทุกองค์ประกอบยังคงอยู่ในระดับที่ดีมาก และสามารถเป็นกลไกที่ช่วยให้การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ วัฒนะ อินไซ และ มัตติมา กรงเด็น⁽⁹⁾ ที่พบว่า ปัจจัยการควบคุมภายในอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด นอกจากนี้ ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนศักดิ์ กุศลสร้าง และ พรทิวา แสงเขียว⁽¹⁰⁾ พบว่า ปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม การติดตามประเมินผล และการสื่อสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ถูกประเมินอยู่ในระดับสูงเช่นกัน อีกทั้งยังสะท้อนแนวคิดตามกรอบการควบคุมภายในของ COSO⁽²⁾ ซึ่งระบุว่าระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพควรครอบคลุม 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามผล ผลของการศึกษาครั้งนี้พบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน สะท้อนถึงความเป็นองค์กรร่วมที่ส่งเสริม

ประสิทธิภาพองค์กรในเชิงระบบ อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับงานของอมรรัตน์ โคบุตร⁽¹¹⁾ ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยปัจจัยควบคุมภายในอยู่ในระดับเพียงปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าความเข้มแข็งของระบบควบคุมภายในนั้นอาจแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดโครงสร้าง การบังคับบัญชา หรือวัฒนธรรมองค์กร โดยสรุปผลการประเมินในภาพรวมของงานวิจัยนี้แสดงถึงความสำเร็จของกองตรวจราชการในการจัดวางระบบการควบคุมภายในที่เป็นระบบ มีความครอบคลุม และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายและหลักธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกองตรวจราชการในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการติดตาม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานให้ความสำคัญกับกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงระบบและเอกสาร ซึ่งช่วยให้สามารถปรับปรุงแก้ไขกระบวนการทำงานได้อย่างทันเวลาและเป็นระบบ รองลงมาคือด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งแสดงถึงความสามารถขององค์กรในการใช้เทคโนโลยีและการบริหารข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจและการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานของ วัฒนะ อินไซ และ มัตติมา กรงเด็น⁽⁹⁾ พบว่าปัจจัยด้านกิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับ

สูง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทของกิจกรรมติดตามและสารสนเทศในการยกระดับประสิทธิผลขององค์กรอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนศักดิ์ กุศลสร้าง และ พรทิwa แสงเขียว⁽¹⁰⁾ พบว่า ปัจจัยด้านการติดตามและประเมินผล รวมถึงด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสนับสนุนว่าการควบคุมภายในที่เน้นระบบติดตามที่เข้มแข็งจะช่วยเสริมประสิทธิภาพขององค์กรโดยรวมได้ในขณะเดียวกันด้านกิจกรรมการควบคุมแม้จะได้รับการประเมินในระดับสูง แต่กลับมีค่าน้อยที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการควบคุมเฉพาะกิจ เช่น การควบคุมงบประมาณ การวางแผนปฏิบัติงานในระดับล่าง หรือการกำหนดมาตรการควบคุมภายในบางประเด็นที่ยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติให้มีความต่อเนื่องและเข้มงวดมากขึ้น ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับแนวคิด COSO⁽²⁾ ที่กำหนดว่าประสิทธิผลของการควบคุมภายในควรเกิดจากการดำเนินงานตามองค์ประกอบหลักทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตาม ซึ่งทุกด้านในผลการศึกษานี้อยู่ในระดับสูง แสดงถึงระบบการบริหารที่มีกลไกการควบคุมรอบด้าน และสามารถขับเคลื่อนเป้าหมายของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการควบคุมภายในของกองตรวจราชการ สำนักงานปลัด

กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และด้านการติดต่อสื่อสาร โดยทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการควบคุมภายในได้ถึงร้อยละ 76.9 ($R^2 = 0.769$) ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก แสดงให้เห็นว่าเมื่อหน่วยงานมีการบริหารจัดการด้านระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนและระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของระบบควบคุมภายในในภาพรวม ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานของ วัฒนะ อินไซ และ มัตติมา กรงเด็น⁽⁹⁾ พบว่าด้านสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมควบคุม เป็นตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิผลการบริหารงบประมาณขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้นี้ยืนยันว่าด้านการติดต่อสื่อสารเป็นตัวแปรสำคัญต่อความสำเร็จของการควบคุมภายใน เช่นเดียวกับงานของ ธนศักดิ์ กุศลสร้าง และ พรทิwa แสงเขียว⁽¹⁰⁾ ที่ชี้ว่าด้านกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ รวมถึงการสื่อสาร มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กรและคุณภาพของการควบคุมภายใน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ของกองตรวจราชการในครั้งนี้ ในส่วนของด้านอื่น ๆ ที่ไม่พบว่าเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการติดตามประเมินผล แม้จะได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูง แต่ไม่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในในทางสถิติ ซึ่งอาจสะท้อนว่า ปัจจัยเหล่านี้มีผลในเชิงสนับสนุน หรืออาจส่งผลในทางอ้อม

ผ่านการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานมากกว่าจะมีผลต่อผลลัพธ์โดยตรง ผลการวิจัยนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ COSO⁽²⁾ ที่ระบุว่า "สารสนเทศและการสื่อสาร" เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการควบคุมภายในที่ช่วยเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ กระบวนการ และผลลัพธ์ขององค์กรเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ "กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ" ถือเป็นพื้นฐานของการดำเนินงานที่รัดกุมและตรวจสอบได้ ซึ่งสามารถลดความเสี่ยงจากความผิดพลาดและการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดระบบระเบียบที่ชัดเจน และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญของระบบควบคุมภายในที่ดี และหากหน่วยงานสามารถยกระดับสองด้านนี้ได้อย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในระยะยาว

ข้อจำกัดของการวิจัย

1) กลุ่มตัวอย่างมีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะในกองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งอาจส่งผลต่อการสรุปอ้างอิงไปยังหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ได้อย่างจำกัด

2) ข้อจำกัดของเครื่องมือแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจมีข้อจำกัดด้านการตีความของผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากความเข้าใจในถ้อยคำหรือระดับคะแนน อาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรเสริมสร้างระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ให้มีความทันสมัย เข้าถึงง่าย และรองรับการสื่อสารได้ทุกระดับ เพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถรับรู้แนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจนและทันเวลา

2) ควรปรับปรุงและทบทวนกฎระเบียบ และข้อบังคับภายใน ให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และสอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและตรวจสอบได้

3) จัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลภายในอย่างสม่ำเสมอ พร้อมรายงานผลต่อผู้บริหารในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันการณ์

4) ส่งเสริมให้มีการจัดทำคู่มือ/แนวทางการควบคุมภายในเฉพาะด้าน ที่สามารถนำไปใช้จริงในแต่ละหน่วยย่อย เพื่อให้บุคลากรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการควบคุมความเสี่ยงต่างๆ

5) ควรมีจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสำหรับการดำเนินงานด้านการควบคุมภายในอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะงบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรมบุคลากร การจัดทำระบบตรวจสอบภายใน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรขยายการศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในไปยังหน่วยงานอื่นในกระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยงานรัฐประเภทต่าง ๆ

เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย

2) ควรศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยภายในองค์กรกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม

3) ควรพิจารณาเก็บข้อมูลจากทั้งฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายบริหารในระดับสูง เพื่อให้การประเมินมีความหลากหลายของมุมมอง และครอบคลุมทั้งนโยบายและการปฏิบัติจริงหน้าที่ตรวจราชการและนิเทศงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการตรวจราชการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง; 2561 [เข้าถึงเมื่อ 10 มิ.ย. 2568]. เข้าถึงจาก: <https://office.dpt.go.th/stdpt/th/standard>
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Internal control - integrated framework. New York: COSO; 2013.
- สุพัตรา บุญโญปกรณ์, จุฑามน สิทธิพลวนิชกุล. ปัจจัยที่มีผลต่อการควบคุมภายในที่ดีในหน่วยงานของรัฐ: กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วารสารธรรมศาสตร์. 2562;38(2):126-48.
- กองตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 10 มิ.ย. 2568]. เข้าถึงจาก: https://inspection.moph.go.th/about.php?page_id=10c866920d6df91f528e3881dddb321 https://inspection.moph.go.th/about.php?page_id=10c866920d6df91f528e3881dddb321
- Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educ Psychol Meas. 1970;30(3):607-10.
- Memon AA, Adil SE e R, Siddiqui EU, Naeem SS, Ali SA, Mehmood K. Eating disorders in medical students of Karachi, Pakistan-a cross-sectional study. BMC Res Notes. 2012 Feb 1;5(1):84.
- Best JW, Kahn JV. Educational research. 5th ed. New York: Prentice Hall; 1981.
- วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์, สมบัติ ทิฆพทรัพย์. ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด มหาชน; 2560.
- วัฒนะ อินไข, มัตติมา กรงเต้น. การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2567;4(3):803-18.

10. ธนศักดิ์ กุศลสร้าง, พรทิwa แสงเขียว. ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีและผลการดำเนินงานขององค์กรในภาคตะวันตกของประเทศไทย. *Journal of Modern Learning Development*. 2565;7(11):195-211.
11. อมรรัตน์ โคบุตร. ปัจจัยการควบคุมภายในที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในของสำนักงานสรรพากรภาค 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 2564;6(1):396-411.